

Starejši - nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine

Podprto s subvencijo Islandije, Lihtenštajna
in Norveške preko Finančnega mehanizma EGP
in Norveškega finančnega mehanizma.

Poslanstvo starejših prostovoljcev pri ohranjanju kulturne dediščine

Starejši odrasli v tretjem življenjskem obdobju znanje pridobivajo za njihovo osebno rast pa tudi zato, da ga lahko predajajo drugim. Znanje in kultura nista kakor stvarno blago. Ko ju podarimo drugim, rasteta in se oplemenitita.

Na področju narodne samobitnosti in kulture je vloga izobraženih starejših, ki imajo za seboj veliko socialnega učenja in ki so se voljni izobraževati, nenadomestljiva. V Veliki Britaniji so se tega zavedli že zgodaj. Organizacija National Trust izobražuje in vabi k sodelovanju starejše mediatorje v kulturi. Brez njih mnogi britanski muzeji ne bi mogli odpreti vrat obiskovalcem.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je z muzeji vzpostavila podobno sodelovanje. Program "Kulturni mediator", ki je zaživel v letu 2006 ob pomoči sredstev Evropske komisije (projekt LACE), v letih 2008-2009 pa se širi in nadgrajuje ob podpori subvencije Islandije, Lihtenštajna in Norveške preko Finančnega mehanizma EGP in Norveškega finančnega mehanizma (projekt Starejši - nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine), zdaj povezuje že 7 slovenskih muzejev in univerz za tretje življenjsko obdobje v Novem mestu, Ljubljani, Radovljici in Škofji Loki. V program je vključenih več kot 50 starejših kulturnih mediatorjev in njihovih koordinatorjev. Starejši prostovoljci sodelujejo pri izvajanju vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, pripravljanju razstav, dokumentaciji gradiva in drugih muzejskih dejavnostih. Čeprav gre za, na prvi pogled, mentorirano delo "med štirimi stenami" - delo prostovoljcev spremljajo muzejski kustosi, ki se v ta namen tudi izobražujejo -, je poslanstvo starejše generacije, nosilcev nesnovne kulturne dediščine ali, kot pravimo, izkustvenega znanja, pri ohranjanju kulturne dediščine mnogo širše. Človek si pridobiva znanje in izkušnje ter širi svojo socialno mrežo predvsem z leti, zato so kulturni *mediatorji* tudi pomembni kulturni *ambasadorji* - varuhi in glasniki slovenske kulture in kulturne dediščine.

S pomenljivo vlogo "mediator v kulturi" želimo v slovenski družbi preseči stereotipno podobo osamljenega, godrnjavega in onemoglega starejšega človeka ter prispevati k uveljavitvi novega, času primernejšega pogleda na starost in staranje. Podobno je mnenje Evropskega centra za prostovoljno delo (Centre Européen du Volontariat), ki v svojem Manifestu za prostovoljno delo spodbuja večjo vključitev starejših v programe organiziranega prostovoljstva, saj tovrstno delo omogoča večjo dejavnost in lažjo vključitev teh pogosto marginaliziranih starostnih skupin v družbo. S programom "Kulturni mediator" Univerza za tretje življenjsko obdobje v sodelovanju z muzeji in drugimi kulturnimi ustanovami tlakuje pot profesionalnemu organiziranemu prostovoljstvu starejših odraslih v slovenski kulturi. S tem se Slovenija pridružuje tistim evropskim državam, ki se zavedajo, da se evropska družba stara in da lahko k spremembam prispevajo tudi muzeji, oziroma širše, kultura.

Rajka Bračun Sova

Starejši - nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine

Podprto s subvencijo Islandije, Lihtenštajna
in Norveške preko Finančnega mehanizma EGP
in Norveškega finančnega mehanizma.

Nekaj podatkov

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Mreža 39 Univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji s sedežem v Ljubljani. Združuje ok. 20 000 članov.

Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Ena najstarejših evropskih Univerz za tretje življenjsko obdobje, ustanovljena leta 1986, ki danes šteje 4000 članov.

Kulturni mediator

Program organiziranega prostovoljnega dela v slovenskih muzejih in galerijah, ki je namenjen izključno starejšim odraslim. Program razvija Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje leta 2006, najprej z Narodnim muzejem Slovenije. Program temelji na konceptih *varovanja (nesnovne in snovne) kulturne dediščine, vseživljenjskega učenja in dejavne starosti*.

Organizirano prostovoljno delo

Prostovoljno delo, ki se izvaja v okviru dejavnosti pravnih oseb, katerih delovanje oziroma programi, v katere so vključeni prostovoljci, so v skladu z zakonom opredeljeni kot nepridobitni.

Starejši - nosilci in posredniki nesnovne kulturne dediščine

Projekt Univerze za tretje življenjsko obdobje, Slovenskega muzejskega društva in Slovenskega etnološkega društva, ki ga finančno podpirajo Islandija, Lihtenštajn in Norveška. Trajanje projekta: junij 2008 - december 2009. Namen: izoblikovanje modela sodelovanja med UTŽO in slovenskimi muzeji, nadgradnja programa Kulturni mediator.

Več informacij:

<http://www.univerza3.si/>

<http://www.kulturni-mediator.si/>

Osebi za stik:

Rajka Bračun Sova

vodja programa Kulturni mediator
Univerza za tretje življenjsko obdobje
01 433 20 90 / 041 844 700
rajka.bracun@siol.net

Andreja Breznik

Slovensko muzejsko društvo
01 241 44 18
andreja.breznik@nms.si